

ÀMBIT: Lingüístic **NIVELL:** 4t ESO **MATÈRIA:** Llengua castellana i literatura **ÀREA:** Castellà

Objectius competencials

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Participació en interaccions orals, escrites i audiovisuals

- Participació en interaccions per mitjà del correu electrònic i entorns virtuals de comunicació.
- Participació en les interaccions escrites i audiovisual que tenen com a eix la construcció de la relació social a l'interior de l'aula i del centre.
- Participació en activitats de relació social i comunicació amb altres comunitats escolars, amb l'entorn immediat al centre i amb la societat en general (cartes al director, notícies a la premsa o per al web del centre).
- Participació activa en les interaccions escrites (sobretot en l'ús dels recursos de les TIC) que són necessàries per a la recerca i comunicació d'informació en les tasques acadèmiques.

Expressió de missatges orals, escrits i audiovisuals

- Producció de textos escrits i audiovisuals a partir d'intencions i contextos comunicatius diversos: argumentació ideològica, treballs i informes, administratius (currículums, sol·licitud de feina, carta de presentació, emplenat de formularis, etc.) respectant les normes adequades a cada situació, text i suport.
- Elaboració de textos escrits i audiovisuals ben estructurats, a partir de les idees obtingudes en textos escrits o audiovisuals elaborats en diferents llengües i suports. • Presentacions orals, escrites i audiovisuals ben estructurades, amb suport multimèdia. • Utilització autònoma de la biblioteca-mediateca del centre, així com de las tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'informació i de models per a la realització dels treballs escrits propis de cada matèria curricular.
- Ús de tècniques digitals de tractament textual: processadors de text per a l'organització dels apartats i continguts: esquemes numèric, sinòptic i claus; programes de presentació en format multimèdia; programes de tractament de la imatge per a la utilització eficaç dels gràfics específics de cada matèria curricular i les il·lustracions.
- Textualització i revisió per aconseguir coherència dels continguts de textos escrits. • Ús dels elements lingüístics i discursius essencials per a la cohesió interna de les idees dins dels textos escrits o audiovisuals: connectors textuais i adequació dels registres lingüístics a les funcions comunicatives, en especial a les de les activitats acadèmiques. • Ús de la puntuació del text escrit en relació amb l'organització oracional i amb la forma del text (els paràgrafs i la distribució i ordenació de les idees expressades).
- Elaboració i organització del missatge audiovisual: combinació del text i les paraules amb els altres recursos visuals, icònics i sonors.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i audiovisuals, tant en suport paper com digital, respectant les normes gramaticals, ortogràfiques, tipogràfiques i dels elements icònics utilitzats.

Comprensió de missatges orals, escrits i audiovisuals

- Comprensió de textos escrits de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació pròxims als interessos de l'alumnat: argumentació ideològica, exposició d'idees, etc. així mateix com de la vida acadèmica de l'alumnat, amb atenció de tots els tipus de textos específics de els diferents matèries curriculars i amb atenció a l'obtenció i comunicació d'informació dels diferents mitjans i suports utilitzats per a la construcció del saber propi de cada disciplina.
- Representar mitjançant esquemes, diagrames i mapes conceptuals la interrelació de les idees. Saber sintetitzar els arguments.
- Cerca d'informació i hàbits de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels missatges, utilitzant estratègies prèvies a la cerca i amb el recurs de fonts diverses: escrites: cerca bibliogràfica i documental en llibres, enciclopèdies, revistes, diaris; estratègia prèvia a l'ús dels cercadors d'Internet; fonts audiovisuals i electròniques de comunicació: CD, DVD, etc.
- Ús d'estratègies i tècniques de processament de la informació, tant de captació, elaboració i síntesi com d'ampliació, i organització de la informació en fitxes, taules, quadres i gràfics, mitjançant recursos de les TIC.

Coneixements del funcionament de la llengua i el seu aprenentatge

- Ús de recursos per l'aprenentatge: diccionaris, llibres de consulta, mitjans audiovisuals i materials en suport digital.
- Identificació d'expressions comunes, de frases fetes i de lèxic apropiat a contextos concrets i quotidians en l'àmbit educatiu i personal i a continguts d'altres matèries del currículum.
- Coneixement de les modalitats oracionals i la relació amb el context. L'estil directe o indirecte.
- Identificació d'alguns mecanismes textuais que donen agilitat al discurs, amb especial atenció als connectors útils per introduir un tema, relacionar idees, posar èmfasi, donar detalls, introduir conclusions, indicar causa, finalitat, condició, objecció, posicionament davant de diverses opcions.
- Aplicació de procediments per enriquir el text escrit mitjançant elements d'estil (ús d'anàfores i eliminació de repeticions) i mitjançant la precisió lèxica (eliminació de mots genèrics). Aplicació de fórmules genuïnes, tant de lèxic com modismes o proverbis, amb especial atenció a les peculiaritats de cada llengua.
- Reconeixement de l'estructura dels diferents tipus de text i la seva relació amb els paràgrafs. La puntuació com a mecanisme organitzador dels textos escrits. • Ús de procediments per compondre enunciats amb estil cohesionat: aposició, adjectius i oracions de relatiu explicatius, construccions de participi i gerundi, oracions coordinades i subordinades.
- Aplicació de procediments per enriquir el text escrit mitjançant elements d'estil (ús d'anàfores i eliminació de repeticions) i mitjançant la precisió lèxica (eliminació de mots genèrics).

DIMENSIÓ ESTÈTICA I LITERÀRIA

- Lectura autònoma o guiada, en funció del grau de complexitat, d'obres o fragments de literatura castellana des del segle XVIII al segle XX adequades a l'edat.
- Contextualització dels textos literaris treballats: obres, autors i períodes més representatius de la literatura castellana, des del segle XVIII a l'actualitat i especialment del segle XX.

- Utilització progressivament i de manera autònoma de la biblioteca del centre, de les de

CRITERIS D'AVALUACIÓ (CURRÍCULUM COMPETENCIAL)

l'entorn, de les biblioteques virtuals i webs per al foment i orientació de la lectura. • Creació de textos literaris amb tècniques de foment de la creativitat i de simulació, versionat o elaboració a partir de models, utilitzant alguns aprenentatges adquirits en les lectures (adaptant els missatges “clàssics” a l'actualitat, a un missatge més proper i propi o modificant-ne les formes o els formats).

- Lectura, anàlisi i ús d'altres llenguatges estètics: el cinema i la seva relació amb obres literàries a partir de lectures, visionats i anàlisi de textos coneguts, propers als interessos i gustos de l'alumnat o obres de significació en la història de la cultura.
- Desenvolupament progressiu de l'autonomia lectora i de la consideració de la lectura com a font de coneixement d'altres persones, èpoques i cultures.
- Elaboració de treballs crítics senzills sobre obres literàries.

DIMENSIÓ PLURILINGÜE I INTERCULTURAL

- Identificació de la realitat plurilingüe de Catalunya, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural. • Convenciment que el coneixement d'una o dues llengües romàniques proporciona un bagatge que facilita l'accés a altres llengües de la mateixa família, especialment en llengua escrita.
- Conscienciació que no hi ha cap llengua que sigui inherentment superior o inferior – independentment dels parlants de cada una– i que totes estan adaptades a les necessitats de les persones que les parlen.
- Coneixement i respecte per les persones que parlen una llengua o varietat lingüística diferent de la que es parla a la comunitat lingüística pròpia, i que tenen una cultura diferenciada, especialment les de l'entorn més pròxim, començant per la classe, escola, poble o barri.
- Conscienciació de les pròpies actituds davant les diferències de llengües i cultures, i valoració de les variacions lingüístiques i culturals.
- Percepció de les dificultats de comunicació amb persones que parlen altres llengües, especialment amb les de l'entorn més pròxim, i plantejament de possibles solucions verbals i no verbals per facilitar-ne la comunicació.

Competències Bàsiques

Les qualificacions finals del curs faran referència al grau d'assoliment de les competències següents.

Competències de l'àmbit lingüístic:

COMPETÈNCIA LECTORA

- Competència 1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls. • Competència 2. Reconèixer els gèneres de text, l'estructura i el seu format, i interpretar-ne els trets lèxics i morfosintàctics per comprendre'l.
- Competència 3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.

EXPRESSIÓ ESCRITA

- Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor, intenció) i a

partir de la generació d'idees i la seva organització.

CRITERIS D'AVALUACIÓ (CURRÍCULUM COMPETENCIAL)

- Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística.
- Competència 6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal.

COMUNICACIÓ ORAL

- Competència 7. Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics, incloent-hi els elements prosòdics i no verbals. • Competència 8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents. • Competència 9. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

COMPETÈNCIA LITERÀRIA

- Competència 10. Llegir obres i conèixer els autors i les autores i els períodes més significatius de la literatura castellana i la universal.
- Competència 11. Expressar, oralment o per escrit, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos. • Competència 12. Escriure textos literaris per expressar realitats, ficcions i sentiments.

COMPETÈNCIA ACTITUDINAL I PLURILINGÜE

- Actitud 1. Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.
- Actitud 2. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta.
- Actitud 3. Manifestar una actitud de respecte i valoració positiva de la diversitat lingüística de l'entorn pròxim i d'arreu.

Dels àmbits transversals:

COMPETÈNCIES DIGITALS

INSTRUMENTS I APLICACIÓ

- Competència 2. Utilitzar les aplicacions d'edició de textos, presentacions multimèdia i tractament de dades numèriques per a la producció de documents digitals.

TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I ORGANITZACIÓ DELS ENTORNS DE TREBALL I APRENTATGE

- Competència 4. Cercar, contrastar i seleccionar informació digital adequada per al treball a realitzar, tot considerant diverses fonts i mitjans digitals.
- Competència 5. Construir nou coneixement personal mitjançant estratègies de tractament de la informació amb el suport d'aplicacions digitals.

COMUNICACIÓ INTERPERSONAL I COL·LABORACIÓ

- Competència 8. Realitzar activitats en grup tot utilitzant eines i entorns virtuals de treball col·laboratiu.
- Competència 11. Actuar de forma crítica i responsable en l'ús de les TIC, tot considerant aspectes ètics, legals, de seguretat, de sostenibilitat i d'identitat digital.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

COMPETÈNCIA PERSONAL I SOCIAL

AUTOCONeixEMENT

- Competència 1. Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal.

APRENDRE A APRENDRE

- Competència 2. Conèixer i posar en pràctica estratègies i hàbits que intervenen en el propi aprenentatge.
- Competència 3. Desenvolupar habilitats i actituds que permetin afrontar els reptes de l'aprenentatge al llarg de la vida.

PARTICIPACIÓ

- Competència 4. Participar a l'aula, al centre i a l'entorn de manera reflexiva i responsable.

Continguts clau

Els continguts clau, directament vinculats a les competències esmentades són els següents:

- C1. Comprensió literal, interpretativa i valorativa. Idees principals i secundàries. • C2. Estratègies de comprensió per a l'abans, durant i després de la lectura o de la seqüència audiovisual.
- C3. Estratègies de cerca, ús de cercadors i tractament de la informació per a la construcció del coneixement.
- C4. Estratègies per a la producció de textos escrits i audiovisuals: l'escriptura i la creació audiovisual com a procés.
- C5. Adequació, coherència, cohesió, correcció i presentació. Normes ortogràfiques. • C6. Processos de comprensió oral: reconeixement, selecció, interpretació, anticipació, inferència, retenció.
- C7. Elements prosòdics i no verbals.
- C8. Textos orals formals i no formals, planificats i no planificats.
- C9. Períodes literaris i estètics significatius de la literatura castellana i universal. • C10. Autors i contextos sociohistòrics de la literatura castellana i universal. • C11. Lectura i comprensió de textos: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics.
- C12. Temes i subgèneres literaris. Tòpics.
- C13. Redacció de textos d'intenció literària.
- C14. Lectura d'obres de la literatura castellana, o juvenil.
- C15. Lectura i escriptura sovintejadades sobre temes diversos i en contextos diferents. • C16. Formes de cortesia i respecte en les interaccions orals.
- C17. Varietats lingüístiques socials i geogràfiques.
- C19. Pragmàtica.
- C21. Lèxic i semàntica.
- C22. Morfologia i sintaxi.
- C23. Llenguatge audiovisual.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

criteris d'avaluació

Dimensió comprensió lectora

1. Aplicar diferents estratègies de comprensió lectora per a la lectura de gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals formals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius i administratius.
2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos escrits propis de la vida quotidiana, de les relacions socials, de la vida acadèmica, dels mitjans de comunicació, de l'àmbit laboral i de relacions amb organismes, captant el sentit global, identificant la informació rellevant, extraient informacions concretes, fent inferències, determinant l'actitud del parlant i valorant alguns aspectes de la seva forma i el seu contingut.
3. Identificar, contrastar i seleccionar, de fonts d'informació fiables, els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital integrant-los en un procés d'aprenentatge continu.
4. Emprar la reflexió gramatical a nivell de la frase i del text per resoldre problemes de comprensió de textos escrits i multimèdia, i per a la revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens.

Dimensió expressió escrita

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats (planificant, textualitzat, revisant i reescrivint), i integrant la reflexió ortogràfica i gramatical en la pràctica i ús de l'escriptura.
6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús de la vida quotidiana, de les relacions socials, de la vida acadèmica, dels mitjans de comunicació, de l'àmbit laboral i de relacions amb organismes, i en relació amb la finalitat que persegueixen (narratius, descriptius, conversacionals formals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius i administratius), seguint models.
7. Construir el propi entorn personal d'aprenentatge (EPA) i fer ús dels dossiers personals d'aprenentatge o portafolis digitals per a la gestió de la informació i el progrés de l'aprenentatge.

Dimensió comunicació oral

8. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de la vida quotidiana, de les relacions socials, de la vida acadèmica, dels mitjans de comunicació, de l'àmbit laboral i de relacions amb organismes, de qualsevol gènere de text estudiat, captant el sentit global, identificant la informació rellevant, extraient informacions concretes, fent inferències, determinant l'actitud del parlant i valorar alguns aspectes de la seva forma i seu contingut.
9. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, coherència i cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).
10. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals o informals, de manera individual o en grup, aplicant estratègies de planificació, textualització i avaluació de l'ús oral de la llengua oral, per a discursos relacionats amb l'àmbit escolar/acadèmic i social i per discursos que tenen com a finalitat exposar i argumentar.
11. Conèixer, utilitzar i valorar les normes de cortesia en les intervencions orals pròpies de l'activitat acadèmica, tant espontànies com planificades i en les pràctiques discursives orals, analitzant en els debats i tertúlies la validesa dels arguments i interpretant de forma crítica tant la seva forma com el contingut.
12. Emprar la reflexió gramatical a nivell de la frase i del text per resoldre problemes de comprensió textos orals i multimèdia, i per a la revisió progressivament autònoma dels

CRITERIS D'AVALUACIÓ

(CURRÍCULUM COMPETENCIAL)

textos propis i aliens.

Dimensió literària

13. Llegir i comprendre de forma autònoma obres literàries de la literatura catalana, castellana i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als propis gustos i aficions, mostrant interès per la lectura.
14. Llegir, comprendre i comentar textos representatius dels segles XVIII, XIX i XX, reconeixent la intenció de l'autor, el tema, els trets propis del gènere al qual pertany i relacionant el seu contingut amb el context sociocultural i literari de l'època, o d'altres èpoques, i expressar la relació existent amb judicis personals raonats.
15. Redactar textos personals d'intenció literària, a partir de la lectura de textos dels segles XVIII, XIX i XX, seguint les convencions formals del gènere, i amb intenció lúdica i creativa.
16. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per realitzar un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptant un punt de vista crític i personal, i utilitzant les tecnologies de la informació.
17. Emprar la reflexió gramatical a nivell de la frase i del text per resoldre problemes de comprensió i expressió de textos literaris, i per a la revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens.

Dimensió actitudinal i plurilingüe

18. Valorar la importància de la lectura i l'escriptura com a eines d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal
19. Valorar la llengua oral com a instrument d'aprenentatge, com a mitjà per transmetre coneixements, idees i sentiments i com a eina per a l'aprenentatge col·laboratiu i la regulació de la conducta.
20. Reconèixer, conèixer, respectar i valorar la diversitat lingüística i cultural d'Europa i del món.
21. Conèixer i emprar els sistemes de comunicació digitals sincrònics o asincrònics, atenent a la direccionalitat de la informació, a l'abast del sistema comunicatiu, al canal comunicatiu i al tipus de dispositiu que s'utilitza, i tenir cura dels aspectes que afecten a la identitat digital pròpia i aliena.

Instrumentes d'avaluació

Els instruments per avaluar el procés d'aprenentatge que utilitzarem seran els següents:

Per part del docent:

- Rúbrica d'observació sistemàtica a l'aula
- Proves escrites
- Projectes de recerca i escriptura
- Exposicions orals

Per part de l'alumnat:

- Rúbrica d'autoavaluació pautaada
- Plantilla d'autoavaluació

CRITERIS D'AVALUACIÓ (CURRÍCULUM COMPETENCIAL)

Qualificacions

1. La matèria s'assolirà només en el cas que l'alumne/a n'assoleixi satisfactòriament totes les dimensions que cada avaluació exigeixi. Aquestes són:

- Expressió oral
- Comprensió lectora
- Expressió escrita
- Coneixement de la llengua
- Dimensió literària
- Dimensió actitudinal i treball diari

2. A més de les proves de matèria, cada trimestre es realitzarà la lectura i la valoració d'un dels llibres de lectura designats per a aquest curs, que caldrà superar per aprovar la matèria.

4. Es pot considerar convenient que els alumnes que no s'hagin presentat a una prova, per motius justificats, facin l'examen la tarda que els indiqui la professora fora de l'horari lectiu. No s'ajornarà cap examen sense justificació.

5. Les faltes ortogràfiques es penalitzaran segons acord de departament. · Entre 0 i 1 error = AE

- Entre 2 i 3 errors = AN
- Entre 4 i 6 errors = AS
- 7 o més errors = NA

Aquests criteris s'aplicaran en textos d'aproximadament 20 línies. Si en alguna activitat el text excedeix aquesta llargària, es farà una adaptació dels criteris.

Nota d'Avaluació final: l'alumne/a pot aprovar l'assignatura amb dues avaluacions aprovades sempre que una d'aquestes sigui, necessàriament, l'última.

Recuperacions: per facilitar l'assoliment de les dimensions NA, es realitzaran recuperacions al llarg del trimestre. En cas de no aconseguir superar-les, es plantejaran recuperacions trimestrals i, si fos necessari, finals. El descompte ortogràfic indicat s'aplica en totes les recuperacions.

CRITERIS D'AVALUACIÓ COVID

En cas de confinament d'un alumne o alumna per causa de la COVID, es proporcionaran tasques d'avaluació contínua per mitjà del classroom per tal que pugui superar la matèria. No hi haurà proves escrites. Es farà seguiment del seu progrés a través del "meet" o similar.